

הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להכרזת שר הביטחון מיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) על מצב מיוחד בעורף (להלן – ההכרזה) בכל שטח המדינה, להחלטות הממשלה שהתקבלו מעת לעת ובכלל זה החלטת הממשלה מס' 2158 מיום 2 בספטמבר 2024, שהאריכה את תוקפה של ההכרזה עד ליום ד' בחשוון התשפ"ה (4 בנובמבר 2024) תוך צמצומה לשטח שסומן במפה וכלל את היישובים, כמפורט בנספח לאותה החלטה; בהמשך להחלטת הממשלה מס' 2200 מיום 23 בספטמבר 2024 ששינתה את ההכרזה כך שתחול בכל שטח המדינה עד ליום כ"ז באלול התשפ"ד (30 בספטמבר 2024), החלטת הממשלה מס' 2211 מיום 30 בספטמבר 2024 שהאריכה את ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום כ"ח בתשרי התשפ"ה (30 באוקטובר 2024) ובהמשך להחלטות ועדת החוץ והביטחון של הכנסת שאישרה מעת לעת את הארכת ההכרזה ובכלל זה ההחלטה האחרונה מיום 14 באוקטובר 2024 שאישרה את הארכת ההכרזה כך שתחול בכל שטח המדינה עד ליום כ"ח בתשרי התשפ"ה (30 באוקטובר 2024):

1. מכוח הסמכות לפי סעיף 9(א)(1) ו-(6) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק), להאריך את ההכרזה כך שהיא תמשיך לחול בכל שטח המדינה עד ליום ב' בכסלו התשפ"ה (2 בדצמבר 2024). לקראת תום המועד האמור ייבחן הצורך בהארכה נוספת ובחיקף תחולתה.
2. לבקש את אישורה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת להארכה האמורה לפי סעיף 9(א)(6) לחוק.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים לעבר מדינת ישראל וכן חדירת מחבלים ליישובי העוטף והדרום. בעקבות מתקפה מתועבת זו הכריז שר הביטחון ביום 7 באוקטובר 2023, על מצב מיוחד בעורף על כל שטח המדינה, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ג)(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק). ההכרזה מקנה לגורמים שונים בצה"ל סמכויות בתחום ההתגוננות האזרחית.

הוראות סעיף 9(ג)(ב)(3) לחוק קובעות, כי הממשלה רשאית לאשר את הארכת תוקף ההכרזה על "מצב מיוחד בעורף" שניתנה על-ידי שר הביטחון כאמור.

בהתאם להוראות סעיף 9(ג)(ב)(3) אישרה הממשלה ביום 8 באוקטובר 2023 בהחלטה מס' 941 להאריך את תוקפה של ההכרזה והודיעה על כך לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

ביום 12 באוקטובר 2023 דנה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בתוקפה של ההכרזה והחליטה לאשרה עד ליום 19 באוקטובר 2023.

ביום 18 באוקטובר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 968 בדבר הארכת תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 19 בדצמבר 2023. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את הארכת ההכרזה מעת לעת. ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1150 להמשיך ולהאריך את תוקף ההכרזה בחודש נוסף, עד ליום 19 בינואר 2024 ומאז התקבלו מעת לעת החלטות ממשלה נוספות בדבר הארכת ההכרזה בכל שטח המדינה, בהתבסס על חוות הדעת הביטחוניות ולאור המשך הלחימה וההתפתחויות במלחמת "חרבות ברזל". בהחלטת הממשלה מס' 2158 מיום 2 בספטמבר 2024 הוחלט על הארכה נוספת של ההכרזה כך שתחול רק בשטח המסומן במפה והכולל את הישובים, כמפורט בהחלטה האמורה, עד ליום 4 בנובמבר 2024. החלטה זו אושרה בידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת כך שההכרזה תחול עד ליום 10 באוקטובר 2024.

לאור ההתפתחויות הביטחוניות האחרונות בזירה הצפונית, בהתאם לחוות דעת עדכנית של גורמי הביטחון, ולנוכח הדחיפות שבדבר, החליט שר הביטחון ביום 21 בספטמבר 2024, בשעה 20:15, מכוח סמכותו שבסעיף 9(ג)(ב)(1) לחוק, להרחיב באופן מיידי את תחולתה של ההכרזה כך שתחול בשטחים נוספים בצפון המדינה (מקו חיפה צפונה). בהתאם לחוק, תוקף הכרזת שר הביטחון הוא עד ל-48 שעות, קרי עד ליום 23 בספטמבר בשעה 20:15.

נוכח המשך פעילותו המבצעית של צה"ל ולאור הערכת גורמי הביטחון בדבר אפשרות ירי תלול מסלול לעבר אוכלוסייה אזרחית בשאר חלקי המדינה, התקבלה ביום 23 בספטמבר 2024 החלטת הממשלה מס' 2200 בדבר שינוי תחולת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף כך שתחול על כל שטח המדינה, וזאת עד ליום 30 בספטמבר 2024. בהמשך, ביום 30 בספטמבר 2024, החליטה הממשלה להאריך את ההכרזה האמורה כל שטח המדינה עד ליום 30 באוקטובר 2024. החלטה זו אושרה על ידי ועדת החוץ והביטחון שהאריכה מעת לעת את תוקף ההכרזה עד למועד האמור.

בהתאם להערכת מצב עדכנית של גורמי ביטחון, **בזירה הצפונית**, בשבועות האחרונים מאז החל מבצע "חיצו הצפון", חלה עלייה בהיקף הירי תלול המסלול לרבות ירי לאיזורים נוספים במדינה ובחם הערים חיפה והקריות ואף למרכז הארץ (העיר הרצליה). בנוסף, על אף הפגיעה המשמעותית בארגון חיזבאללה, עדיין יש לארגון יכולות תפקוד וירי לעבר מרבית שטחי הארץ ופעילות צה"ל העצימה בלבנון עשויה להרחיב את תגובת האויב על מנת להביא להישגים משמעותיים בעורף. כמו כן, לאור מצב הארגון, קיים חשש לירי עצמאי, בלתי מתואם ובלתי צפוי לאיזורים שונים בארץ. **בזירה הדרומית**, נמשך ירי תלול מסלול לעבר יישובי עוטף עזה ואף לעבר מרכז הארץ. בנוסף, נמשך הירי **ממדינות מעגל שלישי** (החיתים בתימן והמיליציות בעיראק).

לפיכך, מוצע להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה לתקופה של כחודש נוסף, עד ליום 2 בדצמבר 2024, ולבקש, בהתאם לחוק, את אישורה מראש של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת להארכת האמורה.

יצוין, כי מעת מתן ההכרזה מוקנות לגורמי צה"ל, ובעיקר לפיקוד העורף בכובעו כשירות ההתגוננות האזרחית לפי החוק האמור, סמכויות נרחבות להנחיית האוכלוסייה בשטח לגביו נקבעה ההכרזה, לרבות: חובת שהיה במרחב מוגן ונקיטת אמצעי זהירות; איסור התקהלויות; הגבלת לימודים; מתן הוראות לארגוני עזר; והנחיות נוספות הנדרשות לשם הצלת הנפש והרכוש.

יובהר, כי סוג ההנחיות הניתנות לאוכלוסייה והמגבלות המוטלות עליה מכוח הסמכויות שבחוק, היקפן ומידתן, נבחנות באופן עיתי בהתאם להערכות המצב ביחס לטיב האיום הנשקף לאוכלוסייה ולהערכת האמצעים שיש לנקוט על מנת למנוע או לצמצם פגיעה בחיי אדם וברכוש.

לפיכך נדרשת החלטה זו של הממשלה.

נתונים כלכליים והשפעת על משק המדינה

מטבע הדברים, להרחבת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף יש השלכה כלכלית על המשק, אלא שיש קושי לאמוד אותה.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

2211 מיום 30 בספטמבר 2024

2200 מיום 23 בספטמבר 2024

2158 מיום 2 בספטמבר 2024
2091 מיום 30 ביולי 2024
1905 מיום 23 ביוני 2024
1784 מיום 27 במאי 2024
1734 מיום 5 במאי 2024
1688 מיום 14 באפריל 2024
1630 מיום 31 במרץ 2024
1462 מיום 27 בפברואר 2024
1374 מיום 4 בפברואר 2024
1257 מיום 14 בינואר 2024
1150 מיום 19 בדצמבר 2023
968 מיום 18 באוקטובר 2023
941 מיום 8 באוקטובר 2023

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות הדעת מצורפת.

סיווגים

תחום פעולה עיקרי - 01 – חוץ וביטחון.

מוגש על ידי שר הביטחון

כ"ו בתשרי התשפ"ה
28 באוקטובר 2024



מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס



היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: כ"ה בתשרי
27 אוקטובר
תשפ"ה
2024

הנדון: חוות דעת משפטית נלווית להצעה להחלטת ממשלה בנושא הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף

נושא ההחלטה:

הארכת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה עד ליום 2 בדצמבר 2024.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) החלה מתקפת טרור משולבת מרצועת עזה שכללה ירי טילים לעבר מדינת ישראל וכן חדירות מחבלים ליישובי העוטף והדרום. בעקבות מתקפה מתועבת זו הכריז שר הביטחון ביום 7 באוקטובר 2023, על מצב מיוחד בעורף על כל שטח המדינה, מכוח סמכותו לפי סעיף 9(ב)(1) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן – החוק). ההכרזה מקנה לגורמים שונים בצה"ל סמכויות בתחום ההתגוננות האזרחית.

הוראות סעיף 9(ב)(3) לחוק קובעות, כי הממשלה רשאית לאשר את הארכת תוקף ההכרזה על "מצב מיוחד בעורף" שניתנה על-ידי שר הביטחון כאמור.

בחתאם להוראות סעיף 9(ב)(3) אישרה הממשלה ביום 8 באוקטובר 2023 בהחלטה מס' 941 להאריך את תוקפה של ההכרזה והודיעה על כך לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

ביום 12 באוקטובר 2023 דנה ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בתוקפה של ההכרזה ותחליטה לאשרה עד ליום 19 באוקטובר 2023.

ביום 18 באוקטובר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 968 בדבר הארכת תוקפה של ההכרזה בכל שטח המדינה עד ליום 19 בדצמבר 2023. ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את הארכת ההכרזה מעת לעת. ביום 17 בדצמבר 2023 התקבלה החלטת הממשלה מס' 1150 להמשיך ולהאריך

את תוקף ההכרזה בחודש נוסף, עד ליום 19 בינואר 2024 ומאז התקבלו מעת לעת החלטות ממשלה נוספות בדבר הארכת ההכרזה בכל שטח המדינה, בהתבסס על חוות הדעת הביטחוניות ולאור המשך הלחימה וההתפתחויות במלחמת "חרבות ברזל". בהחלטת הממשלה מס' 2158 מיום 2 בספטמבר 2024 הוחלט על הארכה נוספת של ההכרזה כך שתחול רק בשטח המסומן במפה והכולל את הישובים, כמפורט בהחלטה האמורה, עד ליום 4 בנובמבר 2024. החלטה זו אושרה בידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת כך שההכרזה תחול עד ליום 10 באוקטובר 2024.

לאור ההתפתחויות הביטחוניות האחרונות בזירה הצפונית, בהתאם לחוות דעת עדכנית של גורמי הביטחון, ולנוכח הדחיפות שבדבר, החליט שר הביטחון ביום 21 בספטמבר 2024, בשעה 15:20, מכוח סמכותו שבסעיף 9(ב1) לחוק, להרחיב באופן מיידי את תחולתה של ההכרזה כך שתחול בשטחים נוספים בצפון המדינה (מקו חיפה צפונה). בהתאם לחוק, תוקף הכרזת שר הביטחון הוא עד ל-48 שעות, קרי עד ליום 23 בספטמבר בשעה 15:20.

נוכח המשך פעילותו המבצעית של צה"ל ולאור הערכת גורמי הביטחון בדבר אפשרות ירי תלול מסלול לעבר אוכלוסייה אזרחית בשאר חלקי המדינה, התקבלה ביום 23 בספטמבר 2024 החלטת הממשלה מס' 2200 בדבר שינוי תחולת ההכרזה על מצב מיוחד בעורף כך שתחול על כל שטח המדינה, וזאת עד ליום 30 בספטמבר 2024. בהמשך, ביום 30 בספטמבר 2024, החליטה הממשלה להאריך את ההכרזה האמורה כל שטח המדינה עד ליום 30 באוקטובר 2024. החלטה זו אושרה על ידי ועדת החוץ והביטחון שהאריכה מעת לעת את תוקף ההכרזה עד למועד האמור.

בהתאם להערכת מצב עדכנית של גורמי ביטחון, בזירה הצפונית, בשבועות האחרונים מאז החל מבצע "חצי הצפון", חלה עלייה בהיקף הירי תלול המסלול לרבות ירי לאיזורים נוספים במדינה ובהם הערים חיפה והקריות ואף למרכז הארץ (העיר הרצליה). בנוסף, על אף הפגיעה המשמעותית בארגון חיזבאללה, עדיין יש לארגון יכולות תפקוד וירי לעבר מרבית שטחי הארץ ופעילות צה"ל העצימה בלבנון עשויה להרחיב את תגובת האויב על מנת להביא להישגים משמעותיים בעורף. כמו כן, לאור מצב הארגון, קיים חשש לירי עצמאי, בלתי מתואם ובלתי צפוי לאיזורים שונים בארץ. **בזירה הדרומית**, נמשך ירי תלול מסלול לעבר יישובי עוטף עזה ואף לעבר מרכז הארץ. בנוסף, נמשך הירי **ממדינות מעגל שלישי** (החיותים בתימן והמיליציות בעיראק).

לפיכך, מוצע להאריך את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה לתקופה של כחודש נוסף, עד ליום 2 בדצמבר 2024, ולבקש, בהתאם לחוק, את אישורה מראש של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת להארכה האמורה.

יצוין, כי מעת מתן ההכרזה מוקנות לגורמי צה"ל, ובעיקר לפיקוד העורף בכובעו כשירות ההתגוננות האזרחית לפי החוק האמור, סמכויות נרחבות להנחיית האוכלוסייה בשטח לגבי נקבעה ההכרזה, לרבות: חובת שהיה במרחב מוגן ונקיטת אמצעי זהירות; איסור התקהלויות; הגבלת לימודים; מתן הוראות לארגוני עזר; והנחיות נוספות הנדרשות לשם הצלת הנפש ורכוש.

יובהר, כי סוג ההנחיות הניתנות לאוכלוסייה והמגבלות המוטלות עליה מכוח הסמכויות שבחוק, היקפן ומידתן, נבחנות באופן עיתי בהתאם להערכות המצב ביחס לטיב האיום הנשקף לאוכלוסייה ולהערכת האמצעים שיש לנקוט על מנת למנוע או לצמצם פגיעה בחיי אדם וברכוש.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרון:

אין.

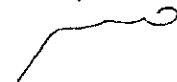
עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

נוסח ההצעה תואם עם הגורמים הרלוונטיים בייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

בברכה,



פזית תדהר, עו"ד
סגנית היועמ"ש למערכת הביטחון